L. A. BILL No. OF 2026.

A BILL

to provide for registration and regulation of the agreements executed between us-tod kamgar, mukadams and wahtukdars and for matters connected therewith or incidental thereto.

WHEREAS it is expedient to enact a law to provide for registration and regulation of the agreements executed between us-tod kamgar, mukadams and wahtukdars and for matters connected therewith or incidental thereto, for the purposes hereinafter appearing; it is hereby enacted in the Seventy-seventh Year of the Republic of India as follows: -

CHAPTER I
PRELIMINARY

Short title, extent and commencement.

1. *(1)* This Act may be called the Maharashtra Us-Tod Kamgar, Mukadams and Wahtukdars (Registration and Regulation of Agreements) Act, 2026.

(2) It shall extent to the whole of the State of Maharashtra.

(3) It shall come into force on such day as the State Government may, by the notification in the *Official Gazette* appoint and different dates may be appointed for different districts or parts thereof.

Definitions.

2. In this Act, unless the context requires, otherwise, -

(a) "agreement" means the agreement entered into between the Mukadam

and Wahtukdar and in between the Wahtukdar and occupier of factory, or as the case may be, in pursuance of this Act. 18 of 2013.

(b) "authorised officer" means the officer referred to in section 19;

(c) "Board" means the Loknete Gopinath Munde Us-tod Kamgar Kalyan Mahamandal, a Government company incorporated under the Companies Act, 2013;

(d) "Commissioner for Sugar" means the Commissioner for Sugar, Maharashtra State; Mah. XLI of 1966.

(e) "Collector" means the Collector of a revenue district; appointed under the provisions of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966;

(f) "commencement of crushing season" means the date of commencement of the crushing season for the year, as the State Government may by order, specify;

(g) "crushing season" means such period during which sugarcane is crushed normally, as the State Government may, by notification, specify;

(h) "designated officer" means the officer designated under sub-section *(1)* of section 4;

(i) "factory" means a sugar factory and

includes a khandsari sugar manufacturing unit;

(j) "Government" means the Government of the Maharashtra;

(k) "khandsari sugar manufacturing unit" means any premises including the precincts thereof wherein twenty or more workers are working or were working and in any part of which any manufacturing process connected with the production of khandsari sugar by means of open pan process is being carried on or is ordinarily carried on with the aid of mechanical power and having crushing capacity not less than five hundred tonnes crushed per day;

(l) "mukadam" means a person who has agreed to make available, the services of us-tod kamgar to the wahtukdar, for cutting the sugarcane;

(m) "occupier of factory" means the person who has control over the affairs of a factory and where the said affairs are entrusted to a director, partner or administrator, or to any other person, by whatever designation, such director, partner, administrator or person, as the case may be;

(n) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act;

(o) "portal" means the web-portal made

includes a khandsari sugar manufacturing unit;

(j) "Government" means the Government of the Maharashtra;

(k) "khandsari sugar manufacturing unit" means any premises including the precincts thereof wherein twenty or more workers are working or were working and in any part of which any manufacturing process connected with the production of khandsari sugar by means of open pan process is being carried on or is ordinarily carried on with the aid of mechanical power and having crushing capacity not less than five hundred tonnes crushed per day;

(l) "mukadam" means a person who has agreed to make available, the services of us-tod kamgar to the wahtukdar, for cutting the sugarcane;

(m) "occupier of factory" means the person who has control over the affairs of a factory and where the said affairs are entrusted to a director, partner or administrator, or to any other person, by whatever designation, such director, partner, administrator or person, as the case may be;

(n) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act;

(o) "portal" means the web-portal made

section 13 or, as the case may be, section 14, shall be entered, in such manner as may be prescribed.

(2) The access to the portal shall be available to us-tod kamgar, occupier of factory, wahtukdar, mukadam and such other Government Officer, Government agencies and the authorised officer, as may be necessary for the effective implementations of the provisions of this Act.

Monitoring of portal.

4. *(1)* The portal shall be maintained, monitored and operated by such officer or officers as may be designated by the Commissioner for Sugar for the said purposes.

(2) Any discrepancy found by the officer designated under sub-section *(1)* relating to uploading and updating the relevant information such as the agreements executed, payments made, advances, if any, paid, the attendance of us-tod kamgars, etc. shall be decided by the officer referred in section 19.

CHAPTER III

ELIGIBILITY AND REGISTRATION

Eligibility for being registered as us-tod kamgar.

5. *(1)* For being eligible as a us-tod kamgar, the individual shall, -

(a) be a citizen of India and a resident of the State of Maharashtra for the past five years;

(b) have completed eighteen years of age;

(c) have an operative bank account with the bank regulated by the Reserve Bank of India

in his or her name and there shall be a separate bank account in respect of the husband and wife, who are us-tod kamgars.

Explanation. - For the purposes of this section, where, the applicant is unable to produce the other documentary evidence of his residence, an affidavit of the applicant sworn before the appropriate authority that, he is resident of the State of Maharashtra for the past five years, shall be sufficient.

Eligibility for registration as mukadam.

6. For being eligible to be registered as a mukadam the individual shall, -

(a) be citizen of India;

(b) not be less than eighteen years of age;

(c) not be undischarged insolvent;

(d) not have been convicted for an offence involving moral turpitude or for an offence involving imprisonment for more than two years;

(e) not be a defaulter;

Explanation. - For the purposes of this clause the term 'defaulter' means a person who has defaulted in respect payments of wages and providing basic amenities as specified, to the us-tod kamgar or supply of sugarcane to the wahtukdar;

(f) have completed the elementary education upto eighth standard;

(g) possess such other qualfications, as may be prescribed.

Eligibility for registration as wahtukdar.

7. For being eligible to be registered as individual wahtukadar, the person shall-

(a) be a citizen of India;

(b) have completed eighteen years of age;

(c) possess a valid Permanent Account Number (PAN) in his own name;

(d) possess, if necessary, a registration under the relevant Goods and Services Tax Act, in his own name;

(e) own at least one goods transport vehicle in his own name or shall have entered into a registered agreement for hire of at least one goods transport vehicle for a period which shall be co-terminus with the crushing season;

(f) not be undischarged insolvent;

(g) not be-

(i) an occupier of the same factory where he provides the services as a wahtukdar; or

(ii) an employee of any factory;

(iii) a mukadam;

(h) not have been convicted for an offence involving moral turpitude or for an offence involving imprisonment for more than two years;

(i) possess educational qualification not less than 10th standard.

Eligibility for registration of firm as wahtukdar.

8. For being eligible to be registered under this Act, a partnership firm, limited liability partnership or a body corporate incorporated under any law for the time being in force, as a wahtukdar it shall, -

(a) have its registered office situated within the State of Maharashtra;

(b) have a valid registration certificate of such firm, limited liability partnership or a body corporate;

(c) possess the Permanent Account Number (PAN) in the name of the such firm, limited liability partnership or the body corporate;

(d) possess, if necessary, registration under the relevant Goods and Services Tax Act, in the name of the firm, limited liability partnership or the body corporate;

(e) have owned at least three goods transport vehicles or have entered into an Agreement, for hire of at least three goods transport vehicles, which shall be co-terminus with the crushing season;

(f) possess such other qualifications as may be prescribed.

Application for registration.

9. *(1)* An application for registration as a us-tod kamgar, wahtukdar or as a mukadam shall be made on portal, in such form as may be decided by the Government.

(2) Along with the application as referred

to in sub-section *(1)*, the applicant shall upload on the portal, his police verification certificate and such other documents as specified by the Government.

(3) An applicant who is Mukadam or Wahatukdar shall upload on the portal a solvency certificate for ₹10,00,000 (Ten Lakh Rupees), issued by the Tahsildar of their ordinary place of residence.

Registration certificate.

10. *(1)* On receipt of the application, the designated officer, shall scrutinize it, and may, if necessary direct the applicant to submit such additional documents or complete such formalities within such time not exceeding seven days.

(2) If the applicant fails to submit the documents required for the purpose, within the time specified by the designated officer, the application shall be treated as incomplete and rejected:

Provided that, nothing in this sub-section shall affect the right of the applicant to apply afresh.

(3) On verification, that the applicant satisfies the eligibility criteria as specified in section 5, 6, 7 or 8, as the case may be, and submission of the requisite documents, the designated officer under shall issue the registration certificate in the form as may be prescribed. While issuing the registration certificate, the designated officer shall take into

account the duration of the crushing season and the period for which the applicant proposes to make available his services.

(4) The certificate issued under this section for mukadam and wahtukdar shall be valid for that crushing season only:

Provided that, if it is brought to the notice of the designated officer, that the registration certificate is expiring or due to expire during the crushing season, he may extend such period of registration till the end of that crushing season only.

Suspension, cancellation or revocation of registration certificate.

11. *(1)* The designated officer, *suo moto* or otherwise may suspend, cancel or revoke the registration certificate if it is found that the same has been obtained by fraud or without complying with the requirements for registration, or that the holder of such registration certificate, is indulged in the activities prejudicial to the provisions and objects of this Act.

(2) Before suspension, cancellation or revocation of the certificate of Registration under this section, the designated officer shall give the concerned holder, a reasonable opportunity of being heard.

(3) If the registration certificate is suspended, cancelled or revoked during the crushing season, the designated officer may direct that, the services for which the registration is granted may be performed by

such other holder of the registration certificate, as may be specified in the direction.

CHAPTER IV

PROVISON FOR ENGAGING US-TOD KAMGAR

Provision for engaging a us-tod kamgar.

12. No us-tod kamgar shall be engaged by the mukadam for cutting sugarcane, unless such us-tod kamgar is registered on the portal.

CHAPTER V

PROVISONS RELATING TO AGREEMENTS

Agreement between occupier and wahtukdar.

13. *(1)* There shall be an agreement, in pursuance of this Act, between the occupier of a factory and the wahtukdar for the purpose of transportation of sugarcane to the factory. The agreement shall bear a stamp duty as per the provisions of the Maharashtra Stamps Act. LX of 1958.

(2) The Agreement for the purpose of sub-section *(1)* shall, as far as possible, be in the format prescribed and may be registered in accordance with the provisions of section 18 of the Registration Act, 1908. 16 of 1908.

(3) The Agreement registered under sub-section *(2)* shall be uploaded by either of the executants thereof on the portal, as soon as it is registered.

Agreement between wahtukdar and mukadam.

14. *(1)* There shall be an agreement in pursuance of the provisions of this Act, between wahtukdar and mukadam for making available

the services of the us-tod kamgar to the wahtukdar for cutting of sugarcane, only during the crushing season. The agreement shall bear a stamp duty as per the provisions of the Maharashtra Stamps Act. LX of 1958.

(2) There shall be appended to such agreement a list containing the names and other particulars of the us-tod kamgars. Such list shall be deemed to be an agreement between the us-tod kamgars and the mukadam for the purposes of this Act.

(3) The Agreement for the purpose of sub-sections (1) and (2) shall, as far as possible, be in the prescribed format and may be registered in accordance with the provisions of section 18 of the Registration Act, 1908. 16 of 1908.

(4) The Agreement registered under sub-section (2) shall be uploaded by either of the executants thereof on the portal, as soon as it is registered.

Key features of agreement.

15. The agreement referred to in sections 13 and 14, between the wahtukdar and occupier of factory, or as the case may be, between the wahtukdar and mukadam shall be in the prescribed form and shall be called as "Service Provider Agreement(SPA)" and the same shall consist of the following key features: -

1. Scope of Service:

(a) clearly define what services the provider will deliver, including specific tasks, deliverables, timelines, and any

limitations.

(b) may also include a detailed work plan or scope of work.

2. Payment Terms:

Outline how and when the recipient will pay for the services, including invoice details, due dates, and any penal interest for late payments.

3. Duration of the Agreement:

The duration of the agreement shall be restricted to the crushing season only and a new agreement may be entered into for every crushing season.

4. Roles and Responsibilities:

(a) clearly define what each party (service provider and recipient) is responsible for, including obligations, duties, and any limitations.

(b) may include specific performance standards.

5. Termination:

Specify how and when the agreement can be terminated by either party; with or without cause, and includes any notice periods or penalties for early termination.

6. Force Majeure:

A clause that excuses either party from performance if an event beyond their control (e.g., natural disaster, war) prevents them from fulfilling their obligations.

7. Indemnification:

Protect one party from liability for losses or damages caused by the other party's by wilful actions or omissions.

8. Contract Acceptance:

Formalize the agreement and creates a legally binding contract when both parties agree to its terms.

9. Other features:

In addition to these key features, Service Provider Agreement SPA may also consist of the terms and conditions connected therewith, including standards for us-tod kamgar focusing on their safety, basic amenities and their periodical health screening.

CHAPTER VI

PAYMENTS

Wages and deduction.

16. Notwithstanding anything contained in the Service Provider Agreement, -

(*1*) us-tod kamgar shall in no case be paid less than wages fixed under the Code on Wages, 2019. 29 of 2019.

(*2*) No wages or advance shall be paid to the us-tod kamgar in cash and the same shall be credited in the bank account of us-tod kamgar, the details whereof are uploaded on the portal. There shall be a separate bank account for each us-tod kamgar which shall be operated by him or her singly and separately.

(*3*) Advance to the us-tod kamgar, if any

paid, on the express request of the us-tod kamgar, shall not exceed fifty per cent. of the total amount wages payable to him or her during that crushing season.

(*4*) No advance payment to a us-tod kamgar shall be deducted and adjusted against payment of wages unless it is uploaded on Portal.

(*5*) Deduction from wages shall be permissible only.for, -

(*i*) absence from work; and

(*ii*) recovery of advance, if any paid, unless the same is already uploaded on the portal.

Payment for transportation.

17. (*1*) At the end of every fortnight, the occupier of factory shall ensure that the payment for the transportation of sugarcane is made, after adjusting the advance payment, if any made, to the wahtukdar within fifteen days or such earlier period as may be agreed between occupier of factory and wahtukdar.

(*2*) The payment under sub-section (*1*) shall be in electronic mode and the payment shall be credited in the bank account of the wahtukdar, uploaded on the portal.

Payment for supply of services of us-tod kamgar.

18.(*1*) At the end of every fortnight, the wahtukdar shall ensure that the payment of wages for services of us-tod kamgar is made, after adjusting the advance payment, if any made, to the mukadam within seven days or such earlier period as may be agreed between

the wahtukdar and mukadam.

(2) The payment under sub-section (1) shall be in electronic mode and the payment shall be credited in the bank account of the mukadam, uploaded on the portal.

(3) The mukadam shall, as earlier possible but not later than seven days after receipt of the payment from wahtukdar, make payment to us-tod kamgar by crediting it in the bank account of the us-tod kamgar uploaded on the portal.

CHAPTER VII
DISPUTE RESOLUTION

Dispute resolution.

19. Any dispute arising out of the Service Provider Agreement shall be raised on the portal, by the aggrieved party within the fifteen days from the date of its occurrence and the same, after giving an opportunity of being heard to the parties, shall be decided by the District Deputy Registrar of co-operative societies or an officer authorised by him not below the rank of Assistant Registrar of co-operative societies:

Provided that, no dispute raised after expiry of the crushing season shall be entertained.

Provided further that, the District Deputy Registrar of co-operative societies or the authorised officer, may, for reasons to be recorded in writing, hear and decide the dispute after the expiry of the period of fifteen days, if

he or she is satisfied that, the aggrieved party was prevented by sufficient cause from raising the dispute in time:

Provided further that, nothing in this section shall be deemed to construe as preventing the District Deputy Registrar of co-operative societies or an officer authorised by him not below the rank of Assistant Registrar of cooperative societies, from taking the cognisance *suo motu* or otherwise.

Appeal.

20. (*1*) Any party aggrieved by the decision under section 4 or 19 may, prefer an appeal before the Regional Joint Director (Sugar), within a period of seven days from the date of the decision:

Provided that, the Regional Joint Director (Sugar) may, for reasons to be recorded in writing, entertain and decide the appeal after the expiry of the period of seven days, if he or she is satisfied that, the aggrieved party was prevented by sufficient cause from preferring the appeal in time.

(*2*) The Regional Joint Director (Sugar), before whom the appeal under sub-section (*1*) has been preferred, shall decide it, after giving the parties an opportunity of being heard, as early as possible and not later than one month from the date of the decision from the date of filing of appeal. In any case the appeal shall be decided before the commencement of next crushing season.

(*3*) The decision of the Regional Joint Director (Sugar) in appeal shall be final and binding on all parties.

CHAPTER VIII
MISCELLANEOUS

Penalties.

21. (*1*) If the designated officer is of the opinion that the occupier, wahtukar or mukadam, has contravened any of the provisions of this Act or the rules, directions issued by the Government or any agreement made thereunder, may direct such person to pay a penalty-

(*a*) for the first contravention, which shall not be less than twenty five thousand rupees but which may extend to fifty thousand rupees or the amount of consideration of the agreement, whichever is higher;

(*b*) for the second or subsequent contravention, which shall not be less than fifty thousand rupees but which may extend to seventy five thousand rupees or twice the amount of consideration of the agreement, whichever is higher.

(*2*) Whoever, provides incorrect information, fabricated and fake books of accounts, fraudulent documents, and such other evidence etc., to get the registration certificate or obtain the work under this Act, whether or not the act is done for profit or gain, is said to

have committed an offence and shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend to one year or with fine which may extend upto fifty thousand rupees, or with both.

(*3*) The offence under sub-section (2) shall be compoundable by the competent court of law.

(*4*) On repetition of contravention or irregularity, the name of the wahtukdar or mukadam shall be removed from the portal.

Offences by company.

22. (1) If the person committing an offence under this Act is a company, every person who, at the time the offence was committed was in charge of, and was responsible to, the company for the conduct of business of the company, as well as the company, shall be deemed to be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly :

Provided that, nothing contained in this sub-section shall render any such person liable to such punishment provided in this Act if he proves that the offence was committed without his knowledge or that he exercised all due deligence to prevent the commission of such offence.

(2) Notwithstanding anything contained in sub-section (1), where an offence under this Act has been committed by a company and it is proved that the offence has been committed with the

consent or connivance of or that the commission of the offence is attributable to any negligence on the part of any director, manager, secretary or other officer of the company, such director, manager, secretary or other officer of the company shall also be deemed to be guilty of that offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly.

Explanation.- For the purposes of this section,-

(a) "Company" means a body corporate and includes a firm or other association of individuals; and

(b) "director" in relation to a firm, means a partner in the firm.

Recovery of amount due under the Act.

23.(*1*) Any amount found due under the Act, rules or an agreement executed in pursuance of this Act, shall be recovered as an arrear of land revenue, under the provisions of the Maharashtra Land Revenue Code,1966. Mah. XLI of 1966.

(*2*) Any amount recovered under this Act, shall be deposited in the specified separate account maintained by the Commissioner for Sugar and utilised for achieving the purposes of this Act.

Application of other laws not affected.

24. (*1*) The provisions of this Act shall be in addition to and without prejudice to the provisions of any other law for the time being in force.

(*2*) Nothing in this Act shall deprive us-tod kamgars from getting benefits of the welfare measures entitled to him or her in accordance with any other law or scheme including the

schemes of the board, for the time being in force.

Protection of action taken under this Act.

25. No suit or other legal proceeding shall lie against the authorised officer or any other person duly appointed under this Ordinance, in respect of anything which is in good faith done or emitted to be done under this Act.

Power of the State Government to issue directions.

26. The State Government may issue such directions by general or special order, consistent with the provisions of this Act and the rules made thereunder, as in its opinion necessary or expedient for carrying out the purposes of this Act or for giving effect to any of the provisions contain therein or in any rules or orders made thereunder.

Non-applicability of Act in certain cases.

27. Nothing in this Act, shall apply where, a factory itself or the farmer himself avails, the services by any other means, for cutting and transport of sugarcane.

Explanation. - For the purposes of this section, the expression "the services by any other means" means, the services than those referred in this Act.

Powers to make rules.

28. (*1*) The State Government may make rules by notification published in the *Official Gazette*, to carry out the purposes of this Act.

(*2*) Every rule made under this Act shall be laid as soon, as may be after it is made before each House of the State Legislature while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more

successive sessions, and if, before the expiry of the session immediately following the session or the successive sessions aforesaid, both Houses agree in making any modification in the rule or both Houses agree that the rule should not be made, the rule shall thereafter have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be, so however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done under that rule.

Power to remove difficulty.

29. *(1)* If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the State Government may, by an order, published in the *Official Gazette*, make such provisions or give such directions not inconsistent with the provisions of this Act, as appear to it to be necessary or expedient, for removal of difficulty.

Provided that, no such order shall be made after expiry of the periodof two years form the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under sub-section *(1)*, shall, as soon as may be after it is made, be laid before each House of the State Legislature.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

The Sugar Industry plays an important role in the rural agricultural economy of the State. In the sugarcane crushing season it is necessary to ensure that the sugarcane cut by the us-tod kamgars shall be transported to the sugar factories in a timely manner so that there is a highest sugar yield (sakhar utara).

2. It is seen that the agreements entered into between the occupiers of the factory, wahtukdars and mukadams are rather vague and there is no efficient remedy to ensure their compliance during the crushing season. There is also no provision for registration of such agreements, under any law as well as on any portal. There is also no provision of registration of the wahtukdars, mukadams and us-tod kamgars. There are various complaints to the effect that, the wahtukdars take advances from the factories for supply of transport services of the sugar cane being cut by the us-tod kamgars. The wahtukdars in turn, engage the services of the mukadams and disburse the advances to them for being given to the us-tod kamgars. The complaints have been received to the effect that, some of the mukadams after taking the advances from the wahtukdars and ran away, in effect the us-tod kamgars are facing the difficulties in getting their dues. Ultimately, the sufferers are the us-tod kamgars, the sugar industry and the rural agricultural economy.

3. It is, therefore, considered expedient to provide for registration of us-tod kamgars on the portal being made available by the Loknete Gopinath Munde Us-tod Kamgar Kalyan Mahamandal, a Government Company, incorporated under the Companies Act, 2013 (Act No. 18

of 2013), so that the welfare schemes of those kamgars are effectively implemented and these kamgars get timely payments and basic facilities. It is also considered expedient to provide that the agreements between the occupiers of the factory, wahtukdar and mukadam are registered on the portal made available for this purpose. This will ensure, in the future, to have a database with the State Government to effectively regulate the sugar industry, welfare of the us-tod kamgars and that the sugar factories are run in a professional manner.

4. The salient features of the proposed Bill are as under: -

(i) provision for registration of us-tod kamgars, wahtukdars and mukadam;

(ii) provision for an integrated portal for registration us-tod kamgars, wahtukdars and mukadam;

(iii) provisions for stipulating the essential contents of agreements between the occupier of factories and the wahtukars and of wahtukdars and the mukadams and registration and uploading of such agreements;

(iv) provisions for timely payments through bank for the services provided by the wahtukdars to the factories, by the mukadams to the wahtukdars and by the mukadams to the us-tod kamgars;

(v) provisions for dispute resolution and appeals;

(vi) provisions to ensure that each individual us-tod kamgars is paid independently and to his registered bank account; and that the women us-tod kamgars are paid separately;

(vii) to ensure that the us-tod kamgars are not deprieved of their legitimate dues in the guise of advances made, a provision has been made to provide that, no such amount shall be deducted and adjusted unless the details thereof have been uploaded on the portal.

5. The Bill seeks to achieve the above objectives.

Mumbai,

Dated the 2026. Minister for Co-operation.

क्रविधि ०३/२०२६/आठ दि.
१७/०२/२०२६

	L.A. BILL NO. 2026 **A BILL** **TO PROVIDE FOR REGISTRATION AND REGULATLION OF THE AGREEMENTS EXECUTED BETWEEN US-TOD KAMGAR, MUKADAMS AND WAHTUKDARS AND FOR MATTERS CONNECTED THEREWITH OR INCIDENTAL THERETO.** **सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक .** **ऊसतोड कामगार, मुकादम व वाहतुकदार यांच्यामध्ये झालेल्या करारांची नोंदणी व नियमन करण्याकरिता आणि तत्संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींची तरतूद करण्याकरिता विधेयक.** **ज्याअर्थी,** ऊसतोड कामगार, मुकादम व वाहतुकदार यांच्यामध्ये झालेल्या करारांची नोंदणी व नियमन करण्याकरिता आणि तत्संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींची तरतूद करण्याकरिता एक कायदा अधिनियमित करणे इष्ट आहे; **त्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, भारतीय गणराज्याच्या सत्त्याहत्तराव्या वर्षी याद्वारे पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यात येत आहे:-	
—	**प्रकरण एक** **प्रारंभिक**	
संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.	१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र ऊसतोड कामगार, मुकादम व वाहतूकदार (कराराची नोंदणी व नियमन) अधिनियम, २०२६ असे	

	म्हणावे. (२) तो, संपूर्ण महराष्ट्र राज्यास लागू राहील. (३) तो, महाराष्ट्र शासन राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा दिनांकास अंमलात येईल आणि वेगवेगळया जिल्ह्यांकरिता किंवा त्याच्या भागांकरिता वेगवेगळे दिनांक नियत करण्यात येतील.	
व्याख्या.	**२.** या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,- (1) "करार" याचा अर्थ, मुकादम आणि वाहतुकदार आणि कारखान्याचा भोगवटादार यांच्यामध्ये झालेला किंवा यथास्थिति, या अधिनियमानुसार झालेला करार, असा आहे. (2) "प्राधिकृत अधिकारी" याचा अर्थ, कलम १९ मध्ये निर्देशित केलेला अधिकारी, असा आहे;	
२०१३ चा १८.	(3) "मंडळ" याचा अर्थ, लोकनेते गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ, कंपनी अधिनियम,२०१३ अन्वये विधिसंस्थापित शासकीय कंपनी, असा आहे; (4) "साखर आयुक्त" याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्याचा साखर आयुक्त, असा आहे;	
1966 चा महा.४१	(ङ) "जिल्हाधिकारी" याचा अर्थ, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ याच्या तरतुदीं अन्वये नियुक्त केलेला एखाद्या महसुली जिल्ह्याचा जिल्हाधिकारी, असा आहे;	
	(च)"गाळप हंगामाची सुरुवात" याचा अर्थ, राज्य शासन आदेशाद्वारे विनिर्दिष्ट करील त्याप्रमाणे त्या वर्षाच्या गाळप हंगामास सुरूवात करण्याचा दिनांक, असा आहे;	

(छ) "गाळप हंगाम" याचा अर्थ, राज्य शासन अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट करील असा, साधारणपणे, ज्या कालावधीत ऊसाचे गाळप करण्यात येते, असा कालावधी, असा आहे;

(ज) "पदनिर्देशित अधिकारी" याचा अर्थ, कलम ४ च्या पोट-कलम (१) अन्वये पदनिर्देशित केलेला अधिकारी, असा आहे;

(झ) "कारखाना" याचा अर्थ, साखर कारखाना आणि यामध्ये खांडसरी साखर उत्पादन युनिटचा समावेश होतो;

(ञ) "शासन" याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे;

(ट) "खांडसरी साखर उत्पादन युनिट" याचा अर्थ, प्रसीमेसह कोणतीही जागा, ज्यामध्ये वीस किंवा त्याहून अधिक कामगार काम करतात किंवा करत होते आणि तिच्या कोणत्याही भागात, खांडसरी साखरेच्या उत्पादनाशी संबंधित कोणतीही उत्पादन प्रक्रिया ही, साधारणपणे उघडया कढईच्या प्रक्रिया साधनांद्वारे करण्यात येते किंवा यांत्रिक शक्तीच्या साहाय्याने करण्यात येते आणि ज्याची गाळप क्षमता प्रतिदिन पाचशे टनांपेक्षा कमी नाही, असा आहे;

(ठ) "मुकादम" याचा अर्थ,ऊस तोडणीसाठी ऊसतोड कामगारांची सेवा वाहतुकदारांना उपलब्ध करुन देण्याचे मान्य केलेले आहे,अशी व्यक्ती, असा आहे;

(ड) "कारखान्याचा भोगवटादार" याचा अर्थ, जिचे कारखान्याच्या संपूर्ण कामकाजावर नियंत्रण आहे आणि जेथे उक्त कामकाज हे संचालक, भागीदार किंवा अन्य कोणत्याही व्यक्तीकडे, कोणत्याही पदनामाने सोपण्यात आले असेल,असा संचालक, भागीदार, प्रशासक,किंवा यथास्थिति अशी व्यक्ती, असा आहे;

(ढ) "विहित" याचा अर्थ, या अधिनियमाखाली केलेल्या

	नियमांद्वारे विहित केलेले, असा आहे; (ण) "पोर्टल" याचा अर्थ, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, साखर आयुक्ताद्वारे उपलब्ध केलेले वेब-पोर्टल, असा आहे; (त) "ऊस" याचा अर्थ, कारखान्यामध्ये वापराचा उद्देश असलेला ऊस, असा आहे; (थ) साखर कारखाना" याचा अर्थ, जेथे साखर उत्पादनाशी संबंधित कोणतीही निर्मिती प्रक्रिया करण्यात येते किंवा साधारणपणे विजेच्या साह्याने करण्यात येते आणि ज्यामध्ये वीस किंवा त्याहून अधिक कामगार काम करतात किंवा मागील बारा महिन्यांच्या कोणत्याही दिवशी काम करत होते, असा साखर कारखाना, असा आहे; (द) "ऊसतोड कामगार" याचा अर्थ, गाळप हंगामामध्ये कारखान्यास ऊस पुरवठा करण्याच्या उद्देशाने ऊस तोडणीकरिता मुकादमाद्वारे तात्पुरती ज्यांची सेवा उपलब्ध करण्यात येते, अशी व्यक्ती, असा आहे; (ध) "वाहतुकदार" याचा अर्थ, अशा कारखान्यास ऊस वाहतुकीची सेवा देण्यासाठी भोगवाटदारासोबत ज्यांनी करार केलेला आहे, अशी व्यक्ती, भागीदारी संस्था, मर्यादित दायित्व भागीदारी किंवा निगम निकाय, असा आहे.	
	प्रकरण दोन **नोंदणीसाठी पोर्टल**	
पोर्टल.	**३.** (१) साखर आयुक्ताद्वारे, एक पोर्टल उपलब्ध करून देण्यात येईल, त्यामध्ये ऊसतोड कामगार, मुकादम आणि वाहतुकदार यांच्या नोंदणीचे आणि कलम 13 मध्ये किंवा यथास्थिति, कलम १४ मध्ये निर्देशित केलेले करार यांचे तपशील विहित करण्यात येतील.	

	(२) या पोर्टलवर ऊसतोड कामगार, कारखान्याचे भोगवटादार, वाहतुकदार, मुकादम आणि या अधिनियमाच्या तरतुदींच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी आवश्यक असतील असे अन्य शासकीय अधिकारी, शासकीय अभिकरणे आणि प्राधिकृत अधिकारी यांना प्रवेश उपलब्ध असेल.	
पोर्टलचे संनियंत्रण.	४. (१) उक्त प्रयोजनांसाठी साखर आयुक्त नियुक्त करील अशा अधिकऱ्याद्वारे किंवा अधिकाऱ्यांद्वारे या पोर्टलची देखभाल, संनियंत्रण व प्रचालन करण्यात येईल. (२) पोट-कलम (१) अन्वये नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यास निष्पादित करार, केलेले प्रदान, आगाऊ दिलेल्या रकमा, कोणतेही असल्यास, ऊसतोड कामगारांची उपस्थिती इत्यादी सारखी माहिती अपलोड आणि अद्ययावत करण्याशी संबंधित कोणतीही विसंगती आढळून आल्यास, कलम १९ मध्ये निर्देशित केलेला अधिकारी निर्णय देईल. (३) कलम १९ मध्ये निर्देशित केलेला अधिकारी, पोट-कलम (२) अन्वये कळवल्यावर, त्यास योग्य वाटेल अशी कार्यवाही हाती घेईल.	

	प्रकरण तीन **पात्रता आणि नोंदणी**	
ऊस-तोड कामगार म्हणून नोंदणीकृत होण्यासाठी पात्रता.	**५.** (१) ऊस-तोड कामगार म्हणून पात्र होण्यासाठी, ती व्यक्ती,- (क) भारताची नागरिक असेल आणि मागील पाच वर्षांपासून महाराष्ट्र राज्याची रहिवासी असेल; (ख) वयाची अठरा वर्षे पूर्ण केलेली असेल; (ग) भारतीय रिझर्व्ह बँकेद्वारे विनियमित बँकेत त्याच्या किंवा तिच्या नावावर प्रवर्ती बँक खाते असेल आणि पती आणि पत्नी ऊस-तोड कामगार असल्यास, त्यांचे स्वतंत्र बँक खाते असेल. *स्पष्टीकरण.*- या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, अर्जदार आपल्या रहिवासाचा इतर कागदोपत्री पुरावा सादर करण्यास असमर्थ असल्यास, मागील पाच वर्षांपासून महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असल्याचे अर्जदाराने समुचित प्राधिकाऱ्यासमोर शपथबद्ध केलेले शपथपत्र पुरेसे असेल.	
मुकादम म्हणून नोंदणीसाठी पात्रता.	**६.** मुकादम म्हणून नोंदणीकृत होण्यासाठी पात्र ठरण्याकरिता, ती व्यक्ती, - (क) भारताची नागरिक असेल; (ख) अठरा वर्षांपेक्षा कमी वयाची नसेल; (ग) अमुक्त नादार नसेल; (घ) नैतिक अधोगतीचा समावेश असलेल्या गुन्ह्यासाठी किंवा दोन वर्षांपेक्षा जास्त कारावासाची शिक्षा असलेल्या गुन्ह्यासाठी दोषी ठरलेली नसेल; (ङ) कसूरदार नसेल; *स्पष्टीकरण.*- या खंडाच्या प्रयोजनार्थ, 'कसूरदार' याचा अर्थ, अशी व्यक्ती जिने	

	ऊसतोड कामगारांची मजुरी देणे किंवा विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे मूलभूत सुविधा पुरवणे, किंवा वाहतूकदारास ऊस पुरवठा करणे याबाबतीत कसूर केली आहे; (च) इयत्ता आठवीपर्यंतचे प्राथमिक शिक्षण पूर्ण केलेले असेल; (छ) विहित केल्या जातील अशा इतर अर्हता धारण करणारी असेल.	
वाहतूकदार म्हणून नोंदणीसाठी पात्रता.	**७.** वैयक्तिक वाहतूकदार म्हणून नोंदणीकृत होण्यासाठी पात्र ठरण्याकरिता, ती व्यक्ती - (क) भारताची नागरिक असेल; (ख) वयाची अठरा वर्षे पूर्ण केलेली असेल; (ग) तिच्या स्वतःच्या नावावर वैध कायमस्वरुपी खाते क्रमांक (PAN) असलेली असेल; (घ) आवश्यक असल्यास, स्वतःच्या नावावर प्रस्तूत वस्तू व सेवा कर अधिनियमांतर्गत नोंदणी केलेली असेल; (ङ) तिच्या स्वतःच्या नावावर किमान एक मालवाहतूक वाहन असेल किंवा गाळप हंगामाशी समरूप अशा कालावधीसाठी, किमान एक मालवाहतूक वाहन भाडेतत्त्वावर घेण्याबाबतचा नोंदणीकृत करार केलेला असेल; (च) अमुक्त नादार नसेल; (छ) (एक) वाहतूकदार म्हणून सेवा पुरवत असेल तर, त्याच कारखान्याची भोगवटादार नसेल; किंवा (दोन) कोणत्याही कारखान्याची कर्मचारी नसेल; (तीन) मुकादम नसेल; (ज) नैतिक अधःपाताचा समावेश असलेल्या गुन्ह्यासाठी किंवा दोन वर्षांपेक्षा	

	जास्त कारावासाची शिक्षा असलेल्या गुन्ह्यासाठी दोषी ठरलेली नसेल; (झ) इयत्ता १०वी पेक्षा कमी नसेल इतकी शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असेल.	
वाहतूकदार म्हणून संस्थेच्या नोंदणीसाठी पात्रता.	८. या अधिनियमांतर्गत वाहतूकदार म्हणून नोंदणीकृत होण्यासाठी पात्र ठरण्याकरिता, भागीदारी संस्था, मर्यादित दायित्व भागीदारी किंवा त्या त्यावेळी अंमलात असलेल्या कायद्यान्वये विधिसंस्थापित निगम निकाय,- (क) तिचे नोंदणीकृत कार्यालय महाराष्ट्र राज्यांतर्गत असेल; (ख) अशा संस्थेचे, मर्यादित दायित्व भागीदारीचे किंवा निगम निकायचे वैध नोंदणी प्रमाणपत्र असेल; (ग) अशा संस्थेच्या, मर्यादित दायित्व भागीदारीच्या किंवा निगम निकायच्या नावावर कायमस्वरूपी खाते क्रमांक (PAN) असेल; (घ) आवश्यक असल्यास, संस्थेच्या, मर्यादित दायित्व भागीदारीच्या किंवा निगम निकायच्या नावावर प्रस्तुत वस्तू व सेवा कर अधिनियमांतर्गत नोंदणी केलेली असेल; (ङ) किमान तीन मालवाहतूक वाहनांची मालकी असेल किंवा गाळप हंगामाशी समरूप अशा कालावधीसाठी, किमान तीन मालवाहतूक वाहने भाडेतत्त्वावर घेण्याबाबतचा करार केलेला असेल; (च) विहित केल्या जातील अशा इतर अर्हता धारण केलेल्या असतील.	
नोंदणीसाठी अर्ज.	९. (१) ऊसतोड कामगार, वाहतूकदार किंवा मुकादम म्हणून नोंदणीसाठीचा अर्ज, शासनाकडून ठरविण्यात येईल अशा नमुन्यामध्ये पोर्टलवर करणे आवश्यक असेल. (२) पोट-कलम (१) मध्ये निर्देशित केलेल्या अर्जासोबत, अर्जदाराने त्याचे	

	पोलीस पडताळणी प्रमाणपत्र आणि शासनाद्वारे विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशी इतर कागदपत्रे पोर्टलवर अपलोड करणे आवश्यक असेल. (३) अर्जदार मुकादम किंवा वाहतूकदार असल्यास, त्याच्या सामान्यतः वास्तव्याच्या ठिकाणच्या तहसीलदाराने निर्गमित केलेले, १०,००,००० रुपयांचे (दहा लाख रुपयांचे) पतदारी प्रमाणपत्र पोर्टलवर अपलोड करणे आवश्यक असेल.	
नोंदणी प्रमाणपत्र.	**१०.** (१) अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर, पदनिर्देशित अधिकारी त्याची छाननी करील आणि त्यास आवश्यक वाटल्यास, सात दिवसांपेक्षा अधिक होणार नाही अशा कालावधीत अतिरिक्त कागदपत्रे सादर करण्याचे किंवा अशा औपचारिकता पूर्ण करण्याचे अर्जदारास निदेश देता येईल. (२) जर पदनिर्देशित अधिकाऱ्याने विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत अर्जदाराने आवश्यक कागदपत्रे सादर करण्यात कसूर केल्यास अर्ज अपूर्ण असल्याचे समजण्यात येईल आणि तो फेटाळण्यात येईल: परंतु, या पोट-कलमातील कोणत्याही गोष्टीमुळे अर्जदाराच्या नव्याने अर्ज करण्याच्या अधिकारास बाधा पोचणार नाही. (३) पडताळणीवरून, अर्जदारास, कलम ५, ६, ७ किंवा यथास्थिति, ८ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले पात्रता निकष पूर्ण करत असेल आणि आवश्यक कागदपत्रे सादर करीत असेल तर, पदनिर्देशित अधिकारी विहित केलेल्या नमुन्यातील नोंदणी प्रमाणपत्र निर्गमित करतील. नोंदणी प्रमाणपत्र निर्गमित करील, पदनिर्देशित अधिकारी गाळप हंगामाचा कालावधी आणि अर्जदाराने सेवा उपलब्ध करून देण्याचा प्रस्तावित कालावधी विचारात घेईल. (४) या कलमान्वये मुकादम आणि वाहतूकदार यांच्यासाठी निर्गमित केलेले प्रमाणपत्र केवळ त्या गाळप हंगामापुरतेच वैध असेल:	

	परंतु, नोंदणी प्रमाणपत्र, गाळप हंगामादरम्यान समाप्त होत असल्याचे किंवा होणार असल्याचे पदनिर्देशित अधिकाऱ्याच्या निदर्शनास आणून दिल्यास, त्यास असा नोंदणीचा कालावधी केवळ त्या गाळप हंगामाच्या समाप्तीपर्यंत वाढविता येईल.	
नोंदणी प्रमाणपत्राचे निलंबन, ते रद्द करणे किंवा काढून घेणे.	**११.** (१) पदनिर्देशित अधिकाऱ्यास, स्वाधिकाराने किंवा अन्यथा, जर असे आढळून आले की सदर प्रमाणपत्र लबाडी करून किंवा नोंदणीच्या अटींचे अनुपालन न करता मिळवले आहे, किंवा अशा नोंदणी प्रमाणपत्राचा धारक या अधिनियमाच्या तरतुदींना आणि उद्दिष्टांना बाधा आणणाऱ्या कृत्यांमध्ये निरत आहे तर नोंदणी प्रमाणपत्र निलंबित करता येईल, रद्द करता येईल किंवा काढून घेता येईल. (२) या कलमान्वये नोंदणी प्रमाणपत्र निलंबित, रद्द करण्यापूर्वी किंवा काढून घेण्यापूर्वी, पदनिर्देशित अधिकारी संबंधित धारकास आपले म्हणणे मांडण्याची वाजवी संधी देईल. (३) जर गाळप हंगामादरम्यान नोंदणी प्रमाणपत्र निलंबित, रद्द करण्यात आले किंवा काढून घेण्यात आले तर, पदनिर्देशित अधिकाऱ्यास असा निदेश देता येईल की, ज्या सेवांसाठी नोंदणीस मंजुरी देण्यात आली आहे अशा नोंदणी प्रमाणपत्राच्या अन्य धारकाकडून निदेशामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या सेवा पूर्ण घेता येतील.	
	प्रकरण ४ **ऊसतोड कामगारास कामावर ठेवण्याबाबत तरतूद**	
ऊस-तोड कामगारास कामावर ठेवण्याबाब	**१२.** कोणताही ऊसतोड कामगार, पोर्टलवर नोंदणीकृत झाल्याखेरीज, मुकादमाद्वारे ऊसतोडणीसाठी कामावर ठेवता येणार नाही.	

त तरतूद.		
	प्रकरण ५ **करारांसंबंधी तरतुदी**	
भोगवटादार आणि वाहतूकदार यांच्यातील करार.	**१३.** (१) या अधिनियमास अनुलक्षून, कारखान्यात ऊसाची वाहतूक करण्याच्या उद्देशाने, कारखान्याचा भोगवटादार आणि वाहतूकदार यांच्यामध्ये करार करण्यात येईल. या करारावर महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम याच्या तरतुदींनुसार मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल. (२) पोट-कलम (१) च्या प्रयोजनार्थ केला जाणारा करार, शक्य असेल तेथवर, विहित नमुन्यात असेल आणि नोंदणी अधिनियम, १९०८ याच्या कलम १८ च्या तरतुदींनुसार नोंदणी केलेला असेल. (३) पोट-कलम (२) अन्वये नोंदणीकृत केलेला करार, त्याची नोंदणी होताच, त्यातील कोणत्याही एका निष्पादकाकडून पोर्टलवर लवकरात लवकर अपलोड करण्यात येईल.	१९५८ चा ६० १९०८ चा १६.
वाहतूकदार आणि मुकादम यांच्यातील करार.	**१४.** (१) या अधिनियमाच्या तरतुदींस अनुलक्षून, केवळ गाळप हंगामादरम्यान ऊसतोडणीसाठी ऊस-तोड कामगारांच्या सेवा वाहतूकदारास उपलब्ध करून देण्यासाठी, वाहतूकदार आणि मुकादम यांच्यामध्ये करार करण्यात येईल. या करारावर महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम याच्या तरतुदींनुसार मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल. (२) अशा करारासोबत ऊसतोड कामगारांची नावे आणि इतर तपशील असलेली यादी जोडण्यात येईल. या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, अशी यादी म्हणजे ऊसतोड कामगार आणि मुकादम यांच्यातील करार असल्याचे मानण्यात येईल.	१९५८ चा ६०.

	(३) पोट-कलम (१) आणि (२) च्या प्रयोजनार्थ केला जाणारा करार, शक्य असेल तेथवर, विहित नमुन्यात असेल आणि नोंदणी अधिनियम, १९०८ याच्या कलम १८ च्या तरतुदींनुसार त्याची नोंदणी करता येईल. (४) पोट-कलम (२) अन्वये नोंदणीकृत केलेला करार, त्याची नोंदणी होताच, त्यातील कोणत्याही एका निष्पादकाकडून पोर्टलवर अपलोड करण्यात येईल.	१९०८ चा १६.
कराराची प्रमुख वैशिष्ट्ये.	**१५.** कलम १३ आणि १४ मध्ये निर्देशित केलेले करार हा, वाहतूकदार आणि किंवा यथास्थिती, कारखान्याचा भोगवटादार यांच्यामधील असेल, वाहतूकदार आणि मुकादम यांच्यातील करार विहित नमुन्यातील असेल आणि त्यांना "सेवा पुरवठादार करार (SPA)" असे संबोधण्यात येईल आणि यामध्ये खालील प्रमुख वैशिष्ट्यांचा समावेश असेल:- **१. सेवेची व्याप्ती:** (क) सेवा पुरवठादार कोणत्या सेवा देईल, हे स्पष्टपणे निश्चित करणे, ज्यामध्ये विशिष्ट कामे, वितरणयोग्य, कालमर्यादा आणि कोणत्याही मर्यादांचा समावेश असेल. (ख) यामध्ये तपशीलवार कार्य योजना किंवा कामाची व्याप्ती यांचा देखील समावेश करता येईल. **२. प्रदानाच्या अटी:** ग्रहीता सेवांसाठी कशाप्रकारे आणि कधी रक्कम अदा करेल, याची रूपरेषा आखणे, ज्यामध्ये बीजकाचे तपशील, देय तारखा आणि विलंबाने भरणा केल्यास लागू होणारे दंडात्मक व्याज यांचा समावेश असेल. **३. कराराचा अवधी:** कराराचा अवधी केवळ गाळप हंगामापुरता निर्बंधित असेल आणि प्रत्येक	

	गाळप हंगामासाठी नवीन करार करता येईल. **४. भूमिका आणि जबाबदाऱ्या:** (क) प्रत्येक पक्षकाराच्या (सेवा पुरवठादार आणि गृहिता) जबाबदाऱ्या, कर्तव्ये आणि कोणत्याही मर्यादा स्पष्टपणे निश्चित असतील. (ख) यामध्ये विशिष्ट कार्य मानकांचा समावेश करता येईल. **५. समाप्ती:** कोणत्याही पक्षकाराद्वारे, कारण देऊन किंवा कारण न देता, करार कसा आणि कधी समाप्त करता येऊ शकेल, तसेच मुदतपूर्व समाप्तीसाठी कोणतीही नोटीस कालावधी किंवा दंड काय असेल, हे विनिर्दिष्ट करणे. **६. दैवी आपत्ती:** असा खंड जो कोणत्याही पक्षकाराला त्यांच्या नियंत्रणाबाहेरील घटनेमुळे (उदा. नैसर्गिक आपत्ती, युद्ध) आपली कर्तव्ये पूर्ण करण्यास अडथळा आल्यास, त्यांना जबाबदारीतून सूट देणे. **७. क्षतिपूरण:** एका पक्षकाराला, दुसऱ्या पक्षकाराच्या हेतुपुरस्सर कृती किंवा अकृतीमुळे होणाऱ्या नुकसान किंवा हानीच्या दायित्वापासून संरक्षण देणे. **८. संविदा स्वीकृती:** जेव्हा दोन्ही पक्षकार अटींना सहमती दर्शवतात, तेव्हा कराराला औपचारिक रूप देणे आणि कायदेशीररीत्या बंधनकारक संविदा तयार करणे. **९. इतर वैशिष्ट्ये:** या प्रमुख वैशिष्ट्यांशिवाय, सेवा पुरवठादार करारामध्ये त्यासंबंधित नियम व अटी, तसेच ऊस-तोड कामगारांची सुरक्षा, मूलभूत सुविधा आणि त्यांची	

	नियतकालिक आरोग्य तपासणी यांवर लक्ष केंद्रित करणाऱ्या मानकांचा समावेश करता येईल.	
	प्रकरण ६ **प्रदाने**	
वेतन आणि कपात.	**१६.** सेवा पुरवठादार करारामध्ये काहीही अंतर्भूत केलेले असले तरी, - (१) ऊस-तोड कामगारास कोणत्याही परिस्थितीत 'वेतन संहिता, २०१९' अन्वये निश्चित केलेल्या वेतनापेक्षा कमी वेतन दिले जाणार नाही. (२) ऊस-तोड कामगारास कोणतेही वेतन किंवा आगाऊ रक्कम रोखीने दिली जाणार नाही आणि ती रक्कम पोर्टलवर तपशील अपलोड केलेल्या ऊस-तोड कामगाराच्या बँक खात्यात जमा करण्यात येईल. प्रत्येक ऊसतोड कामगाराचे स्वतंत्र बँक खाते असेल आणि ते केवळ त्याच्याकडून किंवा तिच्याकडून स्वतंत्रपणे चालविण्यात येईल. (३) ऊस-तोड कामगाराला त्याच्या/तिच्या स्पष्ट विनंतीवरून काही आगाऊ रक्कम दिली असल्यास, ती रक्कम त्या गाळप हंगामात देय असलेल्या एकूण वेतनाच्या पन्नास टक्क्यांपेक्षा अधिक असणार नाही. (४) ऊस-तोड कामगाराला दिलेली कोणतीही आगाऊ रक्कम, जोपर्यंत पोर्टलवर अपलोड केली जात नाही, तोपर्यंत वेतनातून वजा किंवा समायोजित केली जाणार नाही. (५) वेतनातून कपात केवळ खालील कारणांसाठी अनुज्ञेय असेल:- (एक) कामावरील अनुपस्थिती; आणि (दोन) आगाऊ रक्कम, जर काही दिली असेल तर, आगाऊ रक्कम	२०१९ चा २९.

	पोर्टलवर आधीच अपलोड केल्याखेरीज त्याची वसुली.	
वाहतुकीसाठीचे प्रदान.	**१७.** (१) प्रत्येक पंधरवड्याच्या शेवटी, कारखान्याचा भोगवटादार हे सुनिश्चित करेल की, वाहतूकदाराला दिलेली आगाऊ रक्कम जर दिली असेल तर समायोजित केल्यानंतर, ऊसाच्या वाहतुकीचे प्रदान पंधरा दिवसांच्या आत किंवा भोगवटादार व वाहतूकदार यांच्यामध्ये झालेल्या कराराप्रमाणे अशा पूर्वीच्या कालावधीत करण्यात येईल. (२) पोट-कलम (१) अन्वये करावयाचे प्रदान इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने करण्यात येईल आणि ती रक्कम पोर्टलवर अपलोड केलेल्या वाहतूकदाराच्या बँक खात्यात जमा करण्यात येईल.	
ऊसतोड कामगारांच्या सेवा पुरवठ्यासाठीचे प्रदान.	**१८.** (१) प्रत्येक पंधरवड्याच्या शेवटी, वाहतूकदार हे सुनिश्चित करेल की, मुकादमाला दिलेली आगाऊ रक्कम जर दिली असेल तर समायोजित केल्यानंतर, ऊसतोड कामगारांच्या सेवांसाठीच्या वेतनाचे प्रदान मुकादमाला सात दिवसांच्या आत किंवा वाहतूकदार व मुकादम यांच्यामध्ये झालेल्या कराराप्रमाणे अशा पूर्वीच्या कालावधीत करण्यात येईल.	

	(२) पोट-कलम (१) अन्वये हे प्रदान इलेक्ट्रॉनिक पध्दतीने करण्यात येईल आणि ते प्रदान, पोर्टलवर अपलोड केलेल्या मुकादमाच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात येईल, (३) मुकादम, शक्य तितक्या लवकर परंतु सात दिवसांच्या आत वाहतूकदाराकडून प्राप्त झालेले प्रदान, पोर्टलवर अपलोड केलेल्या ऊसतोड कामगाराच्या बँक खात्यात जमा करून ऊसतोड कामगाराला प्रदान करील.	
	प्रकरण सात **विवाद निराकरण**	
विवाद निराकरण.	**१९.** सेवा पुरवठा करारातून उद्भवणाऱ्या कोणत्याही विवादावर, व्यथित पक्ष, तो घडल्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसांच्या आत, पोर्टलवर उपस्थित करील आणि त्याप्रमाणे, पक्षकारांना आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था यांच्याकडून किंवा सहायक निबंधक, सहकारी संस्था यांच्या दर्जापेक्षा कमी नसेल अशा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याकडून निर्णय घेण्यात येईल: परंतु, गाळप हंगाम संपल्यानंतर उपस्थित झालेला कोणताही विवाद विचारात घेतला जाणार नाही: परंतु आणखी असे की, व्यथित पक्षास वेळेत विवाद उपस्थित न करण्यास पुरेसे कारण होते, अशी जिल्हा उप-निबंधक सहकारी संस्था किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेला अधिकारी यांची खात्री पटली असेल तर, त्यास लेखी कारणे नोंदवून, पंधरा दिवसांच्या कालावधीच्या समाप्तीनंतर सुनावणी घेता येईल आणि विवादावर निर्णय देता येईल: परंतु तसेच, या कलमातील कोणत्याही गोष्टीचा अन्वयार्थ हा, जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था यास किंवा त्याने प्राधिकृत केलेल्या सहायक	

	निबंधक, सहकारी संस्था याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या अधिकाऱ्यास, स्वाधिकारे किंवा अन्यथा दखल घेण्यास प्रतिबंध आहे, असा लावण्यात येणार नाही.	
अपील.	**२०.** (१) कलम ४ किंवा ९ अन्वये दिलेल्या निर्णयामुळे व्यथित झालेल्या कोणत्याही पक्षकारास, अशा निर्णयाच्या दिनांकापासून सात दिवसांच्या कालावधीच्या आत प्रादेशिक सह संचालक (साखर) यांच्याकडे अपील दाखल करता येईल: परंतु, व्यथित पक्षास, वेळेत अपील दाखल न करण्यास पुरेसे कारण होते, अशी प्रादेशिक सह संचालक (साखर) यांची खात्री पटली असेल तर, त्यास, लेखी कारणे नोंदवून, सात दिवसांच्या कालावधीच्या समाप्तीनंतर अपील स्वीकारता येईल आणि त्यावर निर्णय देता येईल. (२) पोट-कलम (१) अन्वये ज्यांच्याकडे अपील दाखल करण्यात आले आहे, असा प्रादेशिक सह संचालक (साखर), पक्षकारांना आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर आणि अपील दाखल केल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत, त्यावर निर्णय देईल. कोणत्याही परिस्थितीत, पुढील गाळप हंगाम सुरू होण्यापूर्वी अपिलावर निर्णय देईल. (३) प्रादेशिक सह संचालक (साखर), यांचा अपिलावरील निर्णय अंतिम आणि सर्व पक्षकारांवर बंधनकारक असेल.	
	प्रकरण आठ **संकीर्ण**	
शास्ती.	**२१.** (१) जर पदनिर्देशित अधिकाऱ्याचे असे मत झाले असेल की, भोगवटादाराने, वाहतूकदाराने किंवा मुकादमाने या अधिनियमाच्या तरतुदींचे किंवा शासनाने केलेल्या नियमांचे, दिलेल्या निदेशांचे किंवा त्याखाली केलेल्या कोणत्याही कराराचे उल्लंघन केलेले आहे, तर त्यास, अशा व्यक्तीस- (क) पहिल्या उल्लंघनासाठी, पंचवीस हजार रुपयांपेक्षा कमी नसेल, परंतु, पन्नास हजार रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतक्या किंवा कराराच्या मोबदल्याच्या	

	रकमेइतकी, यापैकी जी अधिक असेल तितकी; (ख) दुसऱ्या किंवा त्यानंतरच्या उल्लंघनासाठी, पन्नास हजार रुपयांपेक्षा कमी नसेल, परंतु, पंचाहत्तर हजार रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतकी किंवा कराराच्या मोबदल्याच्या रकमेच्या दुप्पट, यापैकी जी अधिक असेल तितकी, शास्ती प्रदान करण्याचे निदेश देता येतील. (२) जो कोणी, या अधिनियमाखालील नोंदणी प्रमाणपत्र मिळवण्यासाठी किंवा काम मिळवण्यासाठी चुकीची माहिती, खोटी तयार केलेली आणि बनावट लेखापुस्तके, कपटपूर्ण कागदपत्रे, आणि असे इतर पुरावे इत्यादी देईल; मग ते कृत्य लाभासाठी किंवा प्राप्तीसाठी केलेले असो अथवा नसो, त्यास अपराध असल्याचे म्हटले जाईल आणि त्यास अपराधसिध्दीनंतर, एक वर्षापर्यंत वाढवता येईल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा पन्नास हजार रुपयापर्यंत वाढवता येईल इतक्या द्रव्यदंडाची, किंवा दोन्ही शिक्षा होतील. (३) पोट-कलम (२) खालील अपराध हा कायद्याच्या सक्षम न्यायालयाद्वारे आपसात मिटवण्याजोगा असेल. (४) उल्लंघनाची किंवा अनियमिततेची पुनरावृत्ती झाल्यावर, वाहतूकदाराचे किंवा मुकादमाचे नाव पोर्टलवरून काढून टाकण्यात येईल.	
कंपनीकडून झालेले अपराध.	**२२.** (१) एखादी व्यक्ती, या अधिनियमाखालील अपराध करत असल्यास, ती कंपनी आहे, अपराध घडला त्यावेळी कंपनीचे कामकाज चालविण्यासाठी प्रभारी असलेली आणि जबाबदार असलेली कंपनीची प्रत्येक व्यक्ती, तसेच कंपनी, अपराधासाठी दोषी असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्याविरूध्द कार्यवाही करण्यासाठी आणि त्यानुसार शिक्षेसाठी पात्र असेल: परंतु, या पोट-कलमात काहीही अंतर्भूत असले तरी, जर तो, अपराध घडल्याचे त्यास ज्ञात नाही किंवा असा अपराध घडू नये यासाठी त्याने योग्य ती सर्व कार्यतत्परता पार पाडली होती, असे सिध्द करत असल्यास, या अधिनियमात तरतूद केलेल्या अशा शिक्षेसाठी पात्र असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस शिक्षा देण्यात येईल.	

	(२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, कंपनीकडून या अधिनियमाखालील अपराध घडला असेल, आणि तो अपराध संमतीने किंवा मूकसंमतीने घडलेला आहे आणि अपराध घडण्याचा कारणसंबंध कंपनीच्या कोणत्याही संचालकाच्या, व्यवस्थापकाच्या, सचिवाच्या किंवा इतर अधिकाऱ्याच्या कोणत्याही हलगर्जीपणाशी जोडता येण्यासारखा असेल, तर कंपनीचा असा संचालक, व्यवस्थापक किंवा इतर अधिकारी त्या अपराधासाठी दोषी असल्याचे देखील मानण्यात येईल आणि त्याविरुद्धच्या कार्यवाहीसाठी आणि त्यानुसार असलेल्या शिक्षेसाठी तो पात्र असेल. स्पष्टीकरण. - या कलमाच्या प्रयोजनासाठी, - (क) "कंपनी" याचा अर्थ, निगम-निकाय असा आहे आणि यामध्ये संस्था किंवा इतर व्यक्तींचा संघ यांचा समावेश आहे; आणि (ख) "संचालक" संस्थेच्या संबंधात याचा अर्थ, त्या संस्थेचा भागीदार, असा आहे.	
अधिनियमांन्वये देय रकमेची वसुली.	**२३.** (१) या अधिनियमान्वये किंवा या अधिनियमानुसार केलेल्या नियमांन्वये किंवा करारान्वये आढळून आलेली कोणतीही देय रक्कम, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या तरतुदीं अन्वये जमीन महसुलाची थकबाकी असल्याप्रमाणे वसूल करण्यात येईल. (२) या अधिनियमान्वये वसूल करण्यात आलेली कोणतीही रक्कम, साखर आयुक्ताद्वारे ठेवण्यात येणाऱ्या विनिर्दिष्ट स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करण्यात येईल आणि या अधिनियमाची प्रयोजने साध्य करण्याकरिता त्याचा विनियोग करण्यात येईल.	१९६६ चा महा. ४१.
अन्य कायद्यांची प्रयुक्ती बाधित	**२४.** (१) या अधिनियमाच्या तरतुदी त्या त्यावेळी अमलात असलेल्या तरतुदींना पूरक असतील आणि त्यास बाध न आणणाऱ्या असतील. (२) या अधिनियमातील कोणतीही गोष्ट, त्या त्यावेळी अंमलात असलेल्या अन्य	

न होणे.	कोणत्याही कायद्यानुसार किंवा मंडळाच्या योजनांसह इतर कोणत्याही योजनेनुसार ऊसतोड कामगारास तो/ती हक्कदार असलेल्या, उपयोजनात्मक कल्याणकारी उपयोजनांच्या मिळणाऱ्या लाभापासून वंचित ठेवणार नाही.	
या अधिनियमान्वये केलेल्या कृतींना संरक्षण.	**२५.** या अधिनियमान्वये सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही कृतींच्या संबंधात या अध्यादेशान्वये प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याविरुद्ध किंवा यथोचितपणे नियुक्त केलेल्या कोणत्याही इतर व्यक्तीविरुद्ध कोणताही दावा, किंवा अन्य कायदेशीर कार्यवाही दाखल करता येणार नाही.	
निदेश देण्याचा राज्य शासनाचा अधिकार.	**२६.** राज्य शासनास, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी किंवा त्याखाली केलेल्या कोणत्याही नियमांमध्ये किंवा काढलेल्या आदेशांमध्ये अंतर्भूत असलेल्या कोणत्याही तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी त्यास आवश्यक व इष्ट वाटतील असे या अधिनियमाच्या आणि त्याखाली केलेल्या नियमांच्या तरतुदींशी सुसंगत असतील असे निदेश सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे देता येतील.	
विवक्षित प्रकरणांमध्ये अधिनियमाची प्रयोज्यता नसणे.	**२७.** कारखाना स्वतः किंवा शेतकरी स्वतः ऊस तोडण्यासाठी आणि वाहतूक करण्यासाठी इतर कोणत्याही साधनांद्वारे सेवांचा उपभोग घेत असल्यास, त्यास अधिनियमातील कोणतीही गोष्ट लागू असणार नाही. स्पष्टीकरण. - या कलमाच्या प्रयोजनांसाठी, "इतर कोणत्याही साधनाद्वारे सेवा" या शब्दप्रयोगाचा अर्थ, या अधिनियमामध्ये निर्देशित केलेल्या सेवांव्यतिरिक्त सेवा, असा आहे.	
नियम करण्याचा अधिकार.	**२८.** (१) राज्य शासनास, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियम करता येतील. (२) या अधिनियमान्वये केलेला प्रत्येक नियम, तो केल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना, एकाच	

	अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन किंवा अधिक अधिवेशनात मिळून, एकूण तीस दिवसांचा होईल इतक्या कालावधीकरिता, सत्रासीन असताना, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे मांडण्यात येईल, आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने मांडण्यात आला असेल, ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी, जर कोणत्याही नियमात कोणताही फेरबदल करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल किंवा तो नियम करण्यात येऊ नये याबाबत दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल, आणि तशा अर्थाचा त्यांचा निर्णय, शासकीय राजपत्रात अधिसूचित करतील तर, तो नियम, अशा निर्णयाची अधिसूचना, प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून केवळ अशा फेरबदल केलेल्या स्वरूपातच अंमलात येईल, किंवा यथास्थिति, मुळीच अंमलात येणार नाही; तथापि, अशा कोणत्याही फेरबदलामुळे किंवा विलोपनामुळे त्या नियमान्वये यापूर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेस बाध येणार नाही.	
अडचणी दूर करण्याचा अधिकार.	**२९.** (१) जर या अधिनियमाच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, शासनास, प्रसंगानुरूप उद्भवेल त्याप्रमाणे, ती अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनांसाठी, त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटेल अशी, या अधिनियमाच्या तरतुदींशी विसंगत नसलेली कोणतीही गोष्ट, शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, करता येईल : परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून दोन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, असा कोणताही आदेश काढण्यात येणार नाही. (२) पोट-कलम (१) अन्वये काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे मांडण्यात येईल.	

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

राज्याच्या ग्रामीण कृषी अर्थव्यवस्थेमध्ये साखर उद्योग महत्त्वाची भूमिका पार पाडत आहे. ऊस गाळप हंगामामध्ये ऊसतोड कामगारांनी तोडणी केलेल्या उसाची वेळेत साखर कारखान्यांना वाहतूक होईल, याची सुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे, जेणेकरून उच्चतम साखर उतारा होईल.

२. कारखान्याचे भोगवटादार, वाहतूकदार आणि मुकादम यांच्यामध्ये झालेले करार बहुतेक अस्पष्ट असतात आणि गाळप हंगामामध्ये त्याच्या अनुपालनाची सुनिश्चिती करण्यासाठी कोणतीही प्रभावी उपाययोजना नाही. कोणत्याही कायद्यान्वये तसेच कोणत्याही पोर्टलवर अशा करारांची नोंदणी करण्याची कोणतीही तरतूद नाही. तसेच वाहतूकदार, मुकादम आणि ऊसतोड कामगार यांच्या देखील नोंदणीची तरतूद नाही. वाहतूकदार, ऊसतोड कामगारांनी तोडलेल्या ऊसाच्या सेवेच्या पुरवठ्यासाठी कारखान्याकडून आगाऊ रक्कम घेतात, अशा आशयाच्या अनेक तक्रारी आहेत. वाहतूकदार त्याबदल्यात मुकादमांची सेवा घेतात आणि ऊसतोड कामगारांना देण्यासाठी आगाऊ रकमा (उचल) देतात. काही मुकादम वाहतूकदाराकडून आगाऊ रकमा (उचल) घेतल्यानंतर पळून जातात, परिणामी, ऊसतोड कामगारांना त्यांची देणी मिळण्यासाठी अडचणींना सामोरे जावे लागते, अशा आशयाच्या तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत. शेवटी, हा त्रास ऊसतोड कामगार, साखर उद्योग व ग्रामीण कृषी अर्थव्यवस्थेला होतो.

३. म्हणून, कंपनी अधिनियम, २०१३ (२०१३ चा अधिनियम क्रमांक १८) अन्वये, विधि- संस्थापित शासकीय कंपनी, लोकनेते गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महमंडळाद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येणा-या पोर्टलवर ऊसतोड कामगारांची नोंदणी करण्याची तरतूद करणे इष्ट वाटते. जेणेकरून, त्या कामगारांच्या कल्याणकारी योजनांची परिणामकारकपणे अंमलबजावणी होईल आणि त्या कामगारांना वेळेत प्रदान आणि मूलभूत सुविधा मिळतील. तसेच, या प्रयोजनासाठी उपलब्ध करून दिलेल्या पोर्टलवर कारखान्याचे भोगवटादार, वाहतूकदार आणि मुकादम यांमधील करार नोंदणीकृत करण्याची तरतूद करणे देखील इष्ट वाटते. यामुळे, भविष्यात साखर कारखाना, ऊसतोड कामगारांचे कल्याण आणि याचे प्रभावीपणे विनियमन करण्यासाठी राज्य शासनाकडे आधारभूत माहिती (डाटाबेस) असेल आणि तो साखर कारखाना व्यावसायिक रीतीने चालतो आहे, यांची सुनिश्चिती होईल.

४. प्रस्तावित विधेयकाची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत:

(एक) ऊसतोड कामगार, वाहतूकदार आणि आणि मुकादम यांच्या नोंदणीची तरतूद;

(दोन) ऊसतोड कामगार, वाहतूकदार आणि मुकादम यांच्या नोंदणीसाठी एकात्मिक पोर्टलची तरतूद;

(तीन) कारखान्याचे भोगवटादार आणि वाहतूकदार आणि वाहतूकदार आणि मुकादम यांमध्ये झालेल्या करारांचा आवश्यक आशय कराररनिविष्ट करण्याकरिता आणि अशा करारांची नोंदणी करणे व ते अपलोड करणे यांकरिता तरतुदी ;

(चार) वाहतूकदाराने कारखान्यास, मुकादमांनी वाहतूकदारांस आणि मुकादमांनी ऊसतोड कामगारांना पुरविलेल्या सेवांसाठी बँकेद्वारे वेळेत प्रदानासाठी तरतुदी ;

(पाच) विवादांचे निराकरण करण्यासाठी आणि अपिलांसाठी तरतुदी;

(सहा) प्रत्येक ऊसतोड कामगार व्यक्तीस स्वतंत्रपणे प्रदान करण्यात येत आहे आणि ते त्याच्या नोंदणीकृत बँक खात्यात करण्यात येत आहे आणि ऊसतोड कामगार महिलेस स्वतंत्रपणे प्रदान करण्यात येत आहे, याची सुनिश्चिती करण्याच्या तरतुदी;

(सात) ऊसतोड कामगारास केलेल्या आगाऊ रकमेच्या स्वरुपातील त्याच्या कायदेशीर देणींपासून वंचित ठेवण्यात आलेले नाही, याची सुनिश्चिती करण्यासाठी, पोर्टलवर अपलोड करण्यात आलेल्या त्याच्या तपशिलांखेरीज, अशी कोणतीही रक्कम कपात किंवा समायोजित करण्यात येणार नाही, अशी तरतूद करण्याकरिता तरतूद करण्यात आलेली आहे.

५. वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा या विधेयकाचा उद्देश आहे.

मुंबई

दिनांक २०२६. सहकार मंत्री.